

אוניברסיטת חיפה
החוג לניהול מידע וידע

מספר הקורס : 218.4300

שם הקורס : שיטות מחקר

שם המרצה : ד"ר ירון אריאל

מועד הקורס : יום ג' 16:00-19:00

שעת קבלה : יום ג', 19:00-20:00

דואר אלקטרוני : yaronariel@gmail.com

מטרות הקורס :

הקורס מיועד להקנות לסטודנט תשתית חיונית מבחינת הכרות, הבנה, יכולת תכנון והערכה ביקורתית של מחקר אמפירי. תוכן הקורס כולל היכרות עם היבטים תיאורטיים ומעשיים בעיצוב מערכי מחקר. נדון בהיבטים פילוסופיים ופרקטיים הייחודיים למחקר הכמותי-פוזיטיביסטי בהשוואה למחקר האיכותני; במרכיבי יסוד חיוניים במחקר (כדוגמת: שאלות, השערות, מושגים ומשתנים). נעמיק בשלושה מערכים מרכזיים המהווים גם תשתית למערכים מורכבים אחרים- ניסוי, סקר וניתוח תוכן. נבחן את האופן שבו משתנים מערכי המחקר בסביבה הדינמית של טכנולוגיות המידע (מבחינת ביצוע המערכים ו/או דרכי איסוף הנתונים). לבסוף נתייחס לסוגיות אתיות העולות במהלך ביצוע המחקר ופרסומו.

תוכן הקורס :

עקרונות הגישה המדעית
אבני היסוד של שלבי המחקר המדעי: תיאוריה, תהליך ההמשגה, תכנון מערך מחקר
מערכי מחקר בסיסיים ומתקדמים המבוססים על: השיטה הניסויית, הסקר, ניתוח תוכן
תוקף ומהימנות
אתיקה במחקר

האופי המתודולוגי של הקורס :

- הוראה פרונטאלית המלווה בדיון כיתתי
- סיעור מוחות ביחס למטלות - בחינת אלטרנטיבות על פני היצמדות לפתרון יחיד

דרישות הקורס :

- נוכחות והשתתפות בשיעור
- קריאת פריטי החובה לקראת כל שיעור
- הגשת שתי מטלות חובה
- מבחן סופי

הרכב הציון הסופי

- מטלה 1- 10%
- מטלה 2- 10%
- מבחן סופי – 80%

המטרות המתוכננות להשגה בתום הקורס :

- הסטודנטים יכירו את מושגי היסוד הנוגעים למחקר המדעי
- הסטודנטים יכירו את מרכיביהם של מערכי מחקר מרכזיים
- הסטודנטים יפתחו יכולות של הערכה וביקורתיות כלפי השיטות השונות, על יתרונותיהן וחסרונותיהן
- הסטודנטים יידעו להשתמש בידע שצברו בקורס זה לקורסים מתודולוגיים מתקדמים

תוכן הקורס על פי נושאים :

נושא 1 : מבוא : הגישה המדעית

פילוסופיה של המדע, פוזיטיביזם, השוואה ראשונית בין מחקר כמותי ואיכותני

קריאת חובה :

ביוקן, מ. (2007). האטום החברתי : למה העשירים מתעשרים עוד יותר, הרמאים נתפסים ושכניכם נראים בדרך כלל כמוכם. הוצאת עם עובד : תל אביב [עמ' 11-25]

קריאה מומלצת :

Creswell, J. W. (2014). *Research design: Qualitative, quantitative and mixed methods approaches* (4th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage (pp. 1-23)

נושא 2 : תהליך ההמשגה והמדידה

שלבי המחקר, ניסוח שאלות, השערות, סוגי משתנים, הגדרת משתנים

קריאת חובה :

Vranjes, I., Baillien, E., Vandebosch, H., Erreygers, S., & De Witte, H. (2017). When workplace bullying goes online: Construction and validation of the Inventory of Cyberbullying Acts at Work (ICA-W). *European Journal of Work and Organizational Psychology*, 1-12 .

קריאה מומלצת :

Babbie, E. (2004). *The Practice of social research* (10th ed.). Belmont, CA: Thomson Wadsworth (pp. 3-31)

נושא 3 : השיטה הניסויית

מערכים פשוטים ומורכבים, סימולציות ומשחקים, איומי תוקף פנימי

קריאת חובה :

אריאלי, ד. (2009). לא רציונלי ולא במקרה : הכוחות הסמויים שמעצבים את ההחלטות שלנו. (עמ' 149-164). הוצאת מטר : תל אביב.

קריאה מומלצת :

Babbie, E. (2004). *The Practice of social research* (10th ed.). Belmont, CA: Thomson Wadsworth (pp. 220-241)

נושא 4 : מחקר מתאמי – הסקר

סוגיות מרכזיות של אוכלוסייה ודגימה, סוגי סקרים ואופני העברתם, שאלונים וסקאלות

קריאת חובה :

פוקס, ק. (2010). תשיגו לי את מינה צמח! : על סקרים, מתמכרים ומבקרים (עמ' 21-12). אור יהודה : כנרת, זמורה-ביתן, דביר

קריאה מומלצת :

Babbie, E. (2004). *The Practice of social research* (10th ed.). Belmont, CA: Thomson Wadsworth (pp. 242-280)

נושא 5 : מחקר בלתי מתערב

מניתוח תוכן לניתוח נתוני עתק (Big data)

קריאת חובה :

באואר, מ.ו'. (2011). "ניתוח תוכן קלסי : סקירה." בתוך : מ.ו' באואר, ג'. גאסקל. *מחקר איכותני : שיטות לניתוח טקסט תמונה וצליל*. (עמ' 174-151). רעננה : האוניברסיטה הפתוחה.

קריאה מומלצת :

Su, L. Y. F., Cacciatore, M. A., Liang, X., Brossard, D., Scheufele, D. A., & Xenos, M. A. (2017). Analyzing public sentiments online: Combining human-and computer-based content analysis. *Information, Communication & Society*, 20(3), 406-427.

נושא 6 : סיכום והערכת מחקר

סוגיות תוקף ומהימנות במחקר והשוואה במערכים השונים, אתיקה במחקר.

קריאה מומלצת :

Bryman, A. (2012). *Social Research Methods* (4th Ed.). Oxford: Oxford University Press pp. 129-155]

בייט-מרום, ר. (2001). *שיטות מחקר במדעי החברה : עקרונות המחקר וסגנונותיו*. ת"א : הוצאת האוניברסיטה הפתוחה [יחידה 3 : עמ' 216-176]

אליס, ש., בייט מרום, ר., ספורטה, ק. (2005). *שיטות מחקר במדעי החברה : עקרונות המחקר וסגנונותיו* (מהדורה שנייה). ת"א : הוצאת האוניברסיטה הפתוחה [יחידה 6 : עמ' 83-52]